

Asia: VN/538/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi jätelain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Yleiset säännökset (Luku 1)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 1 ja sen perusteluista

-

Yleiset velvollisuudet ja periaatteet (Luku 2)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 2 ja sen perusteluista

Jätelain kokonaisuutta ajatellen toiseen lukuun ehdotetut muutokset ovat, kuljetusjärjestelmäratkaisu ja kuntien ja tuottajien yhteistyövelvoite huomioiden, perusteltuja. Näkemyksemme mukaan 15 §:ään ehdotetut erilliskeräysvelvoiterajat ovat tarpeellisia jätedirektiivin edellyttämien velvoitteiden täyttämisen sekä jätehuollon kehittämisen kannalta. Esitämme muutamia huomioita ehdo-tetuista muutoksista alla.

15 § Jätteiden erilliskeräysvelvollisuus

Voimassa olevan jätelain jätteiden erilläänpitovelvollisuus muutettaisiin erilliskeräysvelvollisuudeksi. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lähtökohtaisesta velvollisuudesta kerätä erillään uudelleen-käytön valmisteluun, kierrätykseen tai muuhun hyödyntämiseen soveltuvat jätteet. Lisäksi säännöksessä määritellään erilliskeräysvelvollisuudesta poikkeamisen edellytykset sekä annetaan asetuksenantovaltuus säätää tarkemmin mm. erilliskeräysvelvoiterajoista.

Pidämme 15 §:ssä esitettyjä edellytyksiä paikalliseen poikkeamiseen erittäin tärkeinä toimivan ja tehokkaan jätehuollon turvaamisen kannalta. Mahdollisuus perusteltuun, paikalliseen velvoitteista poikkeamiseen on olennaista sisällyttää pykälään, sillä sen avulla voidaan säätää asetuksen tasosta poikkeavia velvoiterajoja ottaen huomioon paikalliset ja alueelliset olosuhteet sekä kohtuullisuuden vaatimus.

Kannatamme ehdotettua sääntelytapaa, jossa asetuksen tasolla säädettävistä asumiseen kohdistuvista erilliskeräysvelvoitteista voitaisiin säädettyjen edellytysten täytyessä poiketa jätehuoltomääräyksissä myös löyhempään suuntaan. Löyhempään poikkeamisen mahdollisuuden rajaaminen säädettyjen edellytysten täyttymiseen ja 91 §:n yhteydessä säädettyyn säännölliseen uudelleentarkasteluun antaa yksiselitteisen viestin siitä, että kyseessä on poikkeus.

Kunnan vastuulla oleva jätehuolto (luku 5)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 5 ja sen perusteluista

Kiitämme jätelain 5 lukuun ehdotetuista muutoksista. Mielestämme lukuun 5 ehdotetut muutokset ovat välttämättömiä kuntavastuullisen jätehuollon kokonaisuuden ja jätteen kuljetusjärjestelmän kehittämiseksi, kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi sekä eri tahojen roolien selkeyttämiseksi.

Korostamme, että erityisesti ehdotettu jätteenkuljetusjärjestelmän uudistus ja niin kutsutusta kaksoisjärjestelmästä luopuminen ovat selvitysten osoittamalla tavalla ehdottomia edellytyksiä yhteisten, Suomea kansallisesti sitovien yhdyskuntajätteiden kierrätystavoitteiden saavuttamisessa.

Muistutamme, että monet kierrätystavoitteiden saavuttamisen haasteet sekä kunnallisen jätehuoltojärjestelmän kipukohdat liittyvät valintoihin kiinteistön haltijan järjestämän ja kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen välillä. Kiinteiden jätteiden kuljetusjärjestelmäkysymyksen ratkaisu esitetyllä tavalla vähentäisi merkittävästi, kiristyvien erilliskeräysvelvoitteiden myötä, kasvavista kuljetus-suoritteista aiheutuvia haitallisia vaikutuksia ympäristöön sekä poistaisi kiinteiden jätteiden osalta kuljetusjärjestelmiä koskevaan päätöksentekoon liittyvän hallinnollisen taakan sekä kunnissa että tuomioistuimissa. Tällä olisi tervehdyttävä vaikutus jätehuoltoalan kehittämiseen kokonaisuutena osana kiertotaloutta. Avaamme alla tarkemmin huomioitamme 5 luvun pykäliin ehdotetuista muutoksista.

35 § Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestäminen

Kiitämme jätelain 35 §:ään ehdotetuista kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestämisen muutoksista, joiden avulla, yhdessä 37 §:ään ehdotetun muutoksen kanssa, poistettaisiin kunnan mahdollisuus ottaa käyttöön kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus kiinteiden jätteiden kiinteistöittäisessä kuljetuksessa.

Ehdotettu kuljetusjärjestelmä uudistus, jossa kiinteiden jätteiden osalta luovutaan kokonaan kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta, on merkittävä askel kohti jätehuollon kehittämistä kokonaisuutena. Tämä edesauttaa yhteisten kierrätystavoitteiden saavuttamista. Voimassa olevan jätelain mahdollistama jätteenkuljetusten kaksoisjärjestelmä on tunnistettu kunnallisen jätehuoltojärjestelmän kiperimmäksi ongelmaksi. Kaksoisjärjestelmään kytkeytyvä kuljetusten järjestämisen epäyhtenäisyys on puolestaan vaikeuttanut olennaisesti jätelain muutoksen valmistelun yhteydessä toteutetuissa selvityksissäkin tunnistetusti kierrätystavoitteisiin pääsemistä

sekä aiheuttanut kohtuutonta hallinnollista kuormaa jätehuoltoviranomaisille, kunnille sekä tuomioistui-mille.

Pidämme erittäin tärkeänä, että kunnalle tulee nykyiseen tapaan säätää ensisijainen oikeus tarjota tuottajien keräystä täydentävää keräystä. Tällöin kunnille jää vaihtoehtoisia tapoja toteuttaa asetuksen erilliskeräysvelvoite-ajan ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen erilliskeräysratkaisuja, kuten esimerkiksi tiettyjen alueiden monilokerokeräyksestä tai yhteiskeräyksestä ("korttelikeräys") määrääminen jätehuoltomääräyksillä.

Katsomme, että jätteenkuljetusten kaksoisjärjestelmästä luopuminen on välttämätön edellytys, jotta pystymme kehittämään jätehuoltoa asukkaiden ja yhteiskunnan parhaaksi. Tämä vaikuttaa myös positiivisesti yhdyskuntajätehuollon kierrätystavoitteisiin pääsemisessä.

Tehdyissä asiantuntijaselvityksissä (esimerkiksi Suomen Ympäristökeskuksen tuottama "JÄTEKIVA") on todettu, että ainoastaan kunnan järjestämässä kiinteän jätteen kuljetuksessa kunnan on mahdollista toimeenpanna erilliskeräysveloitteet kattavasti, tehokkaasti ja kasvavan logistiikan ympä-ristövaikutukset minimoiden, hyödyntäen kaikkia käytettävissä olevia keinoja. Näitä keinoja ovat muun muassa lajitteluun kannustava jätetaksa, keräysmenetelmien, kuten yhteis- ja monilokerokeräyksen laaja ja systemaattinen kehittäminen sekä hyödyntäminen, jätteenkuljetusten logistiikan kokonaisvaltainen suunnittelu sekä kuntien ja tuottajien pakkausjätteiden keräyksen yhteistyöhön liittyvän tuottajien maksaman korvauksen päätyminen kuntalaisten hyväksi ehdotetun mukaisesti. Näkemyksemme mukaan kaksoisjärjestelmästä luopuminen on alan kehittymisen ja toimijoiden yhteistyön kannalta välttämätön, erittäin tervetullut ja toimintaympäristöä selkiyttävä sekä vakauttava muutos.

Näkemyksemme mukaan ehdotettu muutos vähentää olennaisella tavalla nykyiseen sääntelymalliin liittyvää hallinnollista taakkaa ja jatkuvia hallinto-oikeusprosesseja. Toistuvat kuljetusjärjestelmä-päätökset, niihin liittyvät selvitykset ja jatkuvasti meneillään olevat valitusprosessit ovat aiheuttaneet monien jätelaitosten toiminta-alueilla kohtuutonta työtaakkaa sekä viranomaisille että jäte-laitoksille. Kuljetusjärjestelmäkysymykseen kohdenneet resurssit ovat olleet poissa kokonaisvaltaisesta kuntavastuullisen jätehuollon kehittämisestä ja olleet omiaan aiheuttamaan järjestelmän pirstaloituneisuutta ja tehottomuutta. On kuvaavaa, että niissä jätelaitoksissa, joiden toiminta-alueilla on ollut pitkään käytössä kunnan järjestämä jätteenkuljetus, on voitu keskittyä aidosti kierrätyksen ja muuhun jätehuollon kehittämiseen. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla, Pirkanmaalla, Jyväskylässä sekä Kuopiossa ja muualla Savo-Pielisen jätelautakunnan alueella on laajennettu voimakkaasti kierrätettävien hyötyjätteiden erilliskeräystä. Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen ansiosta keräys on myös saatu käytännössä kustannustehokkaasti ja toimivasti järjesteltyä, logistiikasta aiheutuvat ympäristöhaitat minimoiden.

Sammakkokangas Oy:n alueella on nähtävissä kahden erilaisen järjestelmän erot käytännössä. Yhtiöön on liittynyt osakkaaksi viisi uutta kuntaa viimeisen viiden vuoden aikana. Uusien osakaskun-

tien alueella on liittymishetkellä ollut voimassa kiinteistönhaltijan järjestelmä. Alueemme jäteviranomaisen on tehnyt jätelainmukaisia tarkasteluja ja kehitys on ollut kunnan kilpailuttamaan järjestelmän suuntaan, sillä jätelain 37 §:n mukaiset vaatimukset eivät ole täyttyneet tehdyissä selvityksissä. Toisaalta yhtiön osakaskunnista kuudessa on ollut kunnan kilpailuttamamalli jo pidempään ja järjestelmän hyvät puolet on pystytty näkemään käytännössä. Esimerkiksi Sammakkokankaan kaikki osakaskunnat ovat harvaanasuttua. Mökkiasutusta on runsaasti. Harvaanasutuilla alueilla pystytään takaamaan tasapuolinen palvelutaso, vuodenaikavaihteluihin mukautuva palvelu sekä laajat kuljetusreitit ja kiinteistön tarpeisiin sopiva tyhjennysväli. Hintataso on pystytty pitämään alhaisempana kuin kiinteistöittäisen järjestelmän alueilla. Tätä eroa selittävät ainakin kus-tannustehokkaat jättereitit, joissa hukkakilometrit on minimoitu. Järjestelmä on myös kokonaisuutena kustannustehokkaampi, kun kuljetukset operoi sama taho kuin mikä hoitaa käsittelyn. Meille on myös tullut esille alueita kiinteistöittäisen kuljetusjärjestelmän alueelta, jonne yksityinen palvelun tuottaja ei ole suostunut liikennöimään ja kunnan toimesta palvelu on jouduttu ratkaisemaan. Astiatyhjennyskohtaisissa kuljetushinnoissa on myös ollut isoja eroja kunnan sisällä. Tämänkaltaiset haasteet ovat ratkaistavissa kunnankilpailuttamassa mallissa.

Muistutamme, että kunnan järjestämä jätteenkuljetus takaisi tasapuolisen ja kohtuullisen jätehuoltopalvelun hinnoittelun ja parantaisi jätteenkuljetuspalvelujen saatavuutta kaikkialla Suomessa. Useissa kunnissa kiinteistön haltijan jätteenkuljetusjärjestelmässä toimii tehtyjen selvitysten ja arviointien perusteella tällä hetkellä vain yksi yritys. Tämä kiinteistönhaltijan jätteenkuljetusjärjestelmämalliin liittyvä markkinoiden toimimattomuus heikentää asukkaiden tasapuolista kohtelua palveluiden saatavuuden sekä jätehuollon kustannusten osalta. Kuljetusjärjestelmätarkasteluissa, joita alueellamme on tehty, on tullut juuri edellä mainittu asia esille. Todellisuudessa kiinteistön-haltijalla ei ole valinvaraa ja mahdollisuutta kilpailuttaa. Kunnallisiin kilpailutuksiin on sen sijaan saatu 4 – 7 tarjousta per alue.

Korostamme, että kunnan järjestämään kuljetukseen siirtyminen ei miltään osin vähennä tai kavenna alan yksityisten yritysten liiketoimintaa – päinvastoin, kuntaurakoiden kilpailuttaminen tarjoaa lisää vakaita työmahdollisuuksia niin uusille kuin jätealalla jo toimiville yrityksille. Julkisen hankinnan kautta kuljetusmarkkinoita pystytään tervehdyttämään ja kehittämään aikaansaamalla luonnollista kilpailua, mikä puolestaan varmistaa, että kotitalouksien maksamat hinnat välttämättömyyspalvelusta pysyvät kohtuullisina ja tasapuolisina eri puolilla Suomea asuville. Kuntatoimijan tavoitteena on järjestää jätehuoltopalvelut mahdollisimman kattavasti ja kustannuksia minimoiden omakustannushintaan, kun taas yksityisen yrityksen tavoitteena on voiton maksimointi.

Sammakkokankaan alueella edellä mainittu asia on näytetty toteen useaan eri otteeseen. Yhtiön kuntaurakoihin on aina jättänyt tarjouksia niin isot kuin pienetkin yritykset. Aina urakoita ovat myös hoitaneet niin isot kuin pienetkin yritykset. Esimerkiksi tällä hetkellä kuljetuskilpailutuksissa on menestynyt pieni kasvava ja melko uusi paikallinen kuljetusyritys. Kasvun takana on kuntaurakoiden kilpailutukset. Tämä yritys on myös palkannut useamman henkilön viime vuosina.

Näkemyksemme mukaan kuntavastuullisen jätehuollon ulkopuolella olevien toimintojen ja kiinteistöjen jätteenkuljetusten määrä tulee kasvamaan uusien hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoimintaan kohdistuvien erilliskeräysvelvoitteiden myötä. Uudet hallituksen esitysluonnoksessa esitetyt jäte-lain velvoitteet synnyttäisivätkin kokonaisuutena paljon uusia työpaikkoja ja työmahdollisuuksia yksityisille yrityksille erilliskeräysvelvoitteiden lisääntyessä merkittävästi sekä kuntavastuullisessa jätehuollossa että sen ulkopuolelle lukeutuissa toiminnoissa.

Mielestämme pykälän perusteluissa avatut siirtymäajat olisivat tarpeellisia ja perusteltuja, sillä se-kä kunnille että yrityksille on hyvä turvata riittävästi aikaa muutoksiin valmistautumiseen. Näkemyksemme mukaan on hyvä, että erilliskerättävien jätteiden kuljetuksia koskeva kahden vuoden siirtymäaika olisi yhdenmukainen ehdotettujen kiinteistöittäistä erilliskeräystä koskevien siirtymä-aikojen kanssa. Sekajätteiden osalta siirtymäaika olisi 2 – 5 vuoteen.

36 § Kunnan järjestämä jätteenkuljetus

Jätteenkuljetusten urakoiden kilpailuttamista koskevaa sääntelyä ehdotetaan tarkennettavaksi selvästi nykyisestä, tavoitteena parantaa erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuuksia saada kuljetusurakoita. Pidämme ehdotetun säännöksen tavoitteita erittäin kannatettavina.

Näemme markkinavuoropuhelun lisäämisen pykälään positiivisena asiana. Markkinavuoropuhelun ohella on kuitenkin olennaista kehittää yhteisiä käytäntöjä ja lisätä pk-yritysten tietoutta ja osaamista kilpailutuksiin osallistumisessa. Pidämme hyvinä myös ehdotukseen sisältyviä säännöksiä pk-yritysten erityisestä huomioinnista jätteenkuljetusten kilpailutuksissa sekä kilpailutuksiin osallistu-vien yritysten tasapuolisesta kohtelusta. On myös kuntien jätelaitosten vahva tahtotila, että jätteenkuljetusten kilpailutuksiin osallistuu mahdollisimman paljon kaikenkokoisia yrityksiä. Alan kes-kittyminen vain muutamalle toimijalle ei ole kenenkään etu.

Näkemyksemme mukaan ehdotettu säännös perusteluineen ohjaa tarkoituksenmukaisella tavalla kuntien jätelaitosten jätteenkuljetuspalveluiden hankintaa hankintalainsäädännön ohella. Samalla se vahvistaa jo tehdyn työn merkitystä: jätelaitosten kuljetusurakoiden kilpailutuksissa on jo nykyisin kiinnitetty huomiota pienten ja keskisuurten yritysten osallistumismahdollisuuksien turvaamiseen urakka-alueiden kokoon ja ajoitukseen liittyvässä suunnittelussa sekä yrityksiin kohdistetussa urakoiden viestinnässä. Kuntien jätelaitokset ovat tarjonneet kuljetusalaa edustaville järjestöille ja yrityksille lisää vuoropuhelua kuljetushankintojen kriteeristön kehittämiseksi ja yhteistyön parantamiseksi.

Sammakkokankaan alueella tästä on useampi esimerkki eli kuten edellä mainittiin, on yhtiön kuntaurakoita voittaneet niin isot kuin pienetkin yritykset.

37 § Kiinteistön haltijan järjestämä saostus- ja umpisäiliöljetteen kuljetus

Näkemyksemme mukaan myös saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetus tulisi voida jatkossakin olla säättää kunnan järjestämistä vastuulle. Näin ollen jätelain 37 § voitaisiin poistaa tarpeettomana, mikä selkeyttäisi edelleen vastuunjaon sääntelyä, poistaisi tulkinnanvaraiset kuljetusjärjestelmäpäätökset ja olisi ennen kaikkea perusteltua ympäristöterveyden kannalta.

Kunnan järjestämässä lietteenkuljetuksessa kunta kilpailuttaa lietteen kuljetuksen toimijoita, joilla on tehtävään soveltuva kuljetuskalusto, ja varmistaa ajonohjausjärjestelmällään, että liete haetaan kaikilta kiinteistöiltä oikea-aikaisesti ja että liete päättyy asianmukaiseen vastaanotto- paikkaan.

Pidämme kuitenkin kannatettavana, että saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusjärjestelmää tarkastellaan tässä vaiheessa erillään kiinteistä jätteistä. Lietteen kuljetus vaatii erilaisen kuljetuskaluston, eikä se siten ole yhdistettävissä kiinteän jätteen kuljetusjärjestelyihin. Asiakkaiden erityiset tarpeet tyhjennysten ajankohdalle tai muille palvelun erityispiirteille voidaan silti yhtä hyvin toteuttaa kunnan järjestämässä lietteenkuljetuksessa. Kunnan järjestämässä lietteenkuljetuksessa, jo saatujen kokemusten perusteella, kaikki asuin- ja vapaa-ajankiinteistöillä syntyvä liete saadaan sys-temaattisesti asianmukaiseen käsittelyyn ja lietteen epäasianmukaisesta käsittelystä aiheutuvat haitalliset ympäristövaikutukset pienenevät.

41 § Jätteen luovuttaminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai alueelliseen vastaanotto- paikkaan

Ehdotetun 41.3 §:n mukaan kiinteistön haltija voisi järjestää erilliskerätyn pakkausjätteen kuljetuksen, jos kiinteistö ei kuuluisi 15 §:n 3 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa tarkoitettujen erilliskeräysvelvoitteiden tai kunnan jätehuoltomääräyksissä (91§) nimenomaisesti määriteltyjen pakkausjätteen kiinteistöittäistä erilliskeräystä koskevien velvoite-rajojen piiriin.

Katsomme, että ehdotetussa muodossa 41.3 § johtaa vastuunjaon hajautumiseen lakimuutoksen tavoitteiden vastaisesti. Säännös mahdollistaisi sen, että alle 5 huoneiston kiinteistöille voisi tarjota palveluita samaan aikaan sekä kunnan jätelaitos että yksityinen palveluntarjoaja. Tällainen ti-lanne johtaisi järjestelmän logistisen kokonaisuuden hajoamiseen ja jätteenkuljetusten lisääntymiseen pientaloalueilla, mikä lisäisi kuljetusten haitallisia ympäristövaikutuksia sekä vaikuttaisi kielteisesti asuinalueiden turvallisuuteen. Nykyisessä tilanteessa, jossa jokaisen kotitalouden jätteiden lajittelupanos on tärkeä, ei kunnallekaan tulisi asetta keinotekoisia esteitä keräyksen järjestämiseen, mikäli se on tarkoituksenmukaista toteuttaa. Osa kunnista on jo sisällyttänyt jätehuoltomääräyksiinsä myös vapaaehtoista kiinteistöittäistä keräystä koskevia määräyksiä, ja ovat kehittäneet ja/tai kehittämässä näitä kiinteistöjä koskevia palveluita. Asetuksen tai jätehuoltomääräysten erilliskeräysvelvoitteita täydentävän kunnan keräyksen mahdollisuus tulisikin turvata nykyisellä tapaa asuin-kiinteistöjen kiinteistöittäisessä pakkausjätteiden keräyksessä. Sammakkokankaan toimialueella mm. on jo voimassa olevissa jätehuoltomääräyksissä määrätty edellä mainitusta asiasta ja jätehuoltoa kehitetty vuosia tämän pohjalta.

Tuottajavastuu ja juomapakkaukset (Luvut 6 ja 7)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 6 ja 7 sekä niiden perusteluista

Näkemyksemme mukaan kuntien ja pakkausten tuottajien yhteistoiminta pakkausjätteen erilliskeräyksessä on todettu hyväksi toimintatavaksi, joka olisi syytä vakiinnuttaa valtakunnalliseksi tavaksi toimia varsinkin kierrätystavoitteisiin pääsemisen näkökulmasta. Pakkausjätteen kerääminen tiiviissä yhteistyössä tuottajien kanssa palvelee niin tuottajien, kuntien kuin asukkaidenkin etuja. Lausumme alla yksityiskohtaisemmin 6 ja 7 lukujen yksittäisten pykälien muutosehdotuksista.

49 a § Kunnan ja pakkausten tuottajan yhteistoiminta pakkausjätteen erilliskeräyksessä

Näkemyksemme mukaan kuntien ja pakkausten tuottajien yhteistoiminnan kehittäminen pakkausjätteen erilliskeräyksessä on olennaista kierrätystavoitteiden saavuttamisen kannalta. Yhteistoimintavelvoite mahdollistaa nykyisen pakkausjätteiden kiinteistöittaisen erilliskeräyksen toimintamallin, jonka mukaisesti kunta jo monin paikoin järjestää pakkausten keräyksen asuinkiinteistöltä, laajentamisen koko Suomeen ja sen edelleen kehittämisen.

Pakkausjätteen keräämisen toteuttaminen tiiviissä yhteistyössä tuottajien kanssa mahdollistaa paremman jätteiden keräämisen kokonaissuunnittelun ja tehokkaamman logistiikan hyödyntämisen, joka palvelee niin tuottajien, kuntien, asiakkaiden kuin yhteiskunnan etuja. Kun kunnat järjestävät seka- ja biojätteen lisäksi pakkausjätteiden keräyksen, on mahdollista järjestää pakkausten lisäksi muiden samaa materiaalia olevien tuotteiden yhteiskeräys (esimerkiksi muovipakkausten ja muiden muovien keräys sekä metallipakkausten ja kotitalouksien muun pienmetallin yhteiskeräys). Myös muut keräysmallit, kuten monilokerokeräys tai yhteiskeräys etenkin pientaloalueilta, ja kierrätykseen ohjaaminen kannustavalla jätetaksalla edellyttävät sitä, että kunnat järjestävät pakkausjätteiden keräyksen kiinteistöillä.

Kuntien ja tuottajien toimiessa lakisääteisessä yhteistyössä pakkausjätteiden keräämisessä, tilanne on myös asukkaiden kannalta merkittävästi parempi, sillä asukas saa kaikki jätehuollon palvelut yhdeltä toimijalta, kunnan jätelaitokselta. Kunnan toteuttaessa pakkausjätteen kiinteistökeräyksen, mahdollistetaan kunnalle myös jätehuollon kokonaisuuden tehokkaampi ohjaaminen ja seuraaminen, mikä ei onnistu mallissa, jossa kunta ja tuottajat keräävät kumpikin omalle vastuulle kuuluvat jätelajit. Tehokas logistiikka optimoi kuljetusmäärät- ja reitit, mikä vähentää kuljetusten aiheuttamia päästöjä. Lakisääteisen yhteistyön malli mahdollistaa kokonaisvaltaisen neuvonnan ja palveluntarjonnan kiinteistöille: asukkaat voisivat olla kaikissa jätehuoltoon liittyvissä asioissa jatkossa yhteydessä kunnalliseen jäteyhtiöön, joka hoitaisi keskitetysti palvelut ja räätelöisi niitä sopiviksi kiinteistön kokonaisuuden sekä erilliskeräykseen kohdistuvat velvoitteet ja mahdollisuudet huomioon ottaen.

Lisäksi katsomme, että ehdotuksen mukainen malli varmistaa, että tuottajilta saatava korvaus päättyy sellaisenaan alentamaan asukkaiden suorittamia, pakkausjätteiden tyhjennyksistä aiheutuvia

maksuja. Nykyisen jätteenkuljetusten kaksoisjärjestelmän jatkuessa olisi mahdotonta varmistaa, että korvaukset todella käytettäisiin siten, että niistä olisi hyötyä asukkaille.

49 b § Kunnille maksettavista korvauksista sopiminen ja pakkausten tuottajan kustannusvastuu

Toteamme, että ehdotetut, kuntien ja tuottajien yhteistoimintaa koskevat säännökset ovat perusteltuja. Yhteistoiminta, jossa tuottajien korvauksista sovitaan valtakunnallisilla sopimuksilla, varmistaa korvaustenpäättymisen läpinäkyvästi asukkaiden hyödyksi.

Muut jätelain pykälät

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen muista luvuista ja niiden perusteluista

78 § Kunnan jätemaksu

Katsomme, että pykälän muuttaminen toimii kokonaisuuden näkökulmasta hyvin, mikäli myös pakkausjätteiden lakisääteinen yhteistyö kuntien ja tuottajien kesken toteutuu ehdotetulla tavalla ja mikäli jätteenkuljetusjärjestelmään kohdistuva hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettu uudistus toteutuu. Ainoastaan kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kunta päättää täysimääräisesti asukkaiden maksamista tyhjennysmaksuista kattaen sekä jäteastioiden kuljetuksen että jätteen käsittelyn.

91 § Kunnan jätehuoltomääräykset

Pidämme valittua sääntelyratkaisua perusteltuna esitetty kokonaisuus (ml. kunnan järjestämä jätteenkuljetus kiinteissä jätteissä) huomioiden. Ehdotettu asetuksen ja jätehuoltomääräysten yhdistelmä täydentävät toisiaan. Yhdistelmä mahdollistaa paikallisten olosuhteiden huomioon ottamisen erilliskeräysvelvoitteiden toimeenpanoa pohdittaessa.

Huomautamme, että säännöksen perusteluihin tulee kuitenkin lisätä maininta kunnan mahdollisuudesta antaa asukkaille vapaaehtoista erilliskeräystä koskevia määräyksiä velvoittavan erilliskeräyksen ohella. On tärkeää, että velvoittavien säännösten ohella jätelailla tuetaan kuntien mahdollisuuksia asukkaiden vapaaehtoisuuteen perustuvien palveluiden tason parantamiseen silloin, kun se on ympäristöllisesti kestävä ja kustannustehokasta sekä tuo lisäarvoa asukkaille.

143 § Rekisteri jätteen kuljetuksista ja biojätteen käsittelystä kiinteistöllä

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi kunnan jätehuoltoviranomaisen velvollisuus merkitä pykälässä tarkoitettuun rekisteriin 41 a §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot biojätteen kiinteistöllä tapahtuvasta pienimuotoisesta käsittelystä.

Toteamme, että kyseessä on uusi tehtävä kunnan jätehuoltoviranomaiselle ja vaikuttaa myös olemassa olevien kuljetusrekisteriohjelmien päivittämistarpeeseen. Muutokselle olisi hyvä määritellä siirtymäaika, koska se edellyttää järjestelmämuutoksia ja -kehitystä. Kyseenalaistamme viranomaisia erittäin työllistävänä muutosehdotuksen perusteluihin kirjatun kohdan ”Rekisteriin merkityt henkilötiedot, jotka koskevat kiinteistöllä tapahtuvaa biojätteen käsittelyä, säilytetään kaksi vuotta käsittelyn päättymisestä ilmoittamisen jälkeen.” Kyseessä ei ole sellainen tieto, joka ei voisi olla rekisterissä viisi vuotta tietosuoja-asetuksen näkökulmasta. On myös kyseenalaista olettaa, että kiinteistö ilmoittaa aktiivisesti kompostointikäsittelyn päättyneeksi kiinteistöllään. Omistajanvaihdostilanteeseen saattaa liittyä näitä muutoksia, mutta ne tulevat tietoon lähinnä uuden omistajan myötä.

Muiden lakien muutettavat pykälät (ympäristönsuojelulaki, kemikaalilaki, rikoslaki ja laki rikesakkorikkomuksista)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne ympäristönsuojelulakiin, kemikaalilakiin, rikoslakiin ja ehdotetuista pykälämuutoksista ja niiden perusteluista

-

Asetusyhteenveto

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätealan asetuksiin ehdotettavien muutosten keskeisestä sisällöstä

Ehdotetuilla muutoksilla jäteasetukseen säädettäisiin aiempaa tarkemmat velvollisuudet yhdyskuntajätteen erilliskeräyksestä. Kiinteistökohtaista erilliskeräystä koskevat vähimmäisvaatimukset asetettaisiin mahdollisimman samantasoisina asuinkiinteistöille sekä hallinto-, palvelu- ja elin-keino toiminnan jätteen haltijoille. Ehdotuksen mukaan kunnan olisi järjestettävä asumisessa syntyvän pienikokoisen metallijätteen ja muun biojätteen kuin puutarha- ja puisto jätteen erilliskeräys ja kierrätys sekä yhteistoiminnassa pakkausten tuottajien kanssa kuitu-, lasi-, metalli- ja muovipakkausten erilliskeräys, vähintään jokaiselta taajamassa sijaitsevalta kiinteistöltä, jossa on viisi huoneistoa, viimeistään kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta. Lisäksi yli 10 000 asukkaan taajamassa asumisessa syntyvän biojätteen erilliskeräys olisi kuitenkin järjestettävä jokaiselta kiinteistöltä viimeistään kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta. Kunnan mahdollisuudesta poiketa velvoiterajoista säädettäisiin jätelain 91 §:ssä.

Näkemyksemme mukaan velvoiterajojen asettaminen sekä kotitalouksille että muille jätteenhaltijoille on tarkoituksenmukaista, ja ehdotetut erilliskeräysvelvoiterajat ovat perusteltuja kierrätysastetavoitteiden saavuttamiseksi sillä edellytyksellä, että kunnalle jätetään laissa poikkeamismahdollisuus tarvittaessa asetukseen säädetyistä. Korostamme, että kunnille olisi hyvä myös muutetussa lainsäädännössä jättää mahdollisuus määritellä asetuksissa säädettäviä velvoitteita laajemmalle ulottuvasta, kiinteistöittäisestä pakkausjätteiden keräyksestä. Näin kaikille asukkaille annettaisiin mahdollisuus itse tukea kierrätystavoitteisiin pääsemistä.

Pidämme ehdotettuja erilliskeräysvelvoiterajoja yhdistettynä kunnan poikkeamismahdollisuuteen perusteltuna. Pidämme erittäin tärkeänä velvoitteiden asettamista myös hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnan kiinteistöille, jotta kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet eivät jää pelkästään asukkaiden kustannettavaksi. Asumisessa syntyvien jätteen erilliskeräyksen tehostamisen lisäksi yhdyskuntajätteen kierrätysasteeseen vaikuttaa merkittävästi myös elinkeinoelämän toimijoilta erilliskerätyt jätelajit sekä muut elinkeinoelämän vastuulla olevat, kiertotalouden toteutumista edistävät toimenpiteet.

Vaikutusten arviointi

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne perustelujen luvuista 4.2-5.

Katsomme, että vaikutusten arvioinnissa esitetyt tulokset ovat hyvin johdonmukaisia ehdotettuihin säännöksiin nähden. Varsinkin tausta-aineistona olleet vaikutusarvioinnin raportit ovat huolellisesti laadittuja ja tarjoavat sekä faktatietoa että perusteltuja arvioita ehdotuksen vaikutuksista. Vaikutusten arviointi perustuu lainvalmistelussa ja työryhmätyössä tehtyihin arvioihin sekä selvityksiin ja katsomme, että ehdotettu sääntelykokonaisuus vastaa sitä, mitä vaikutusten arvioinnista saatujen tulosten perusteella tulisi ottaa huomioon.

Muuta

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne perusteluiden muista osista ja muista mahdollisista asioista

Katsomme, että vaikutusten arvioinnissa esitetyt tulokset ovat hyvin johdonmukaisia ehdotettuihin säännöksiin nähden. Varsinkin tausta-aineistona olleet vaikutusarvioinnin raportit ovat huolellisesti laadittuja ja tarjoavat sekä faktatietoa että perusteltuja arvioita ehdotuksen vaikutuksista. Vaikutusten arviointi perustuu lainvalmistelussa ja työryhmätyössä tehtyihin arvioihin sekä selvityksiin ja katsomme, että ehdotettu sääntelykokonaisuus vastaa sitä, mitä vaikutusten arvioinnista saatujen tulosten perusteella tulisi ottaa huomioon.

Ruuska Outi
Sammakkokangas Oy